

DE VLUCHT Ludo Laagland

Aflevering 5

Ik maakte hen nog wijs dat ik de zoon was van een dokter en dat ik aan de universiteit studeerde. Zo steeg ik nog meer in hun achting.

God! Zie dat ze nu mijn paspoort vragen, dacht ik plots. Ik had dat wel in mijn kous verstopt, maar indien zij zouden ontdekken dat ik uit de buurt was, viel heel mijn kaartenhuisje in elkaar.

Dan werd er voor mij hier een nieuwe cel gemetseld. En dát moest ik kost wat kost zien te vermijden.

Intussen was de boer met zijn fiets en z'n melkkruik hier ook even een pijp komen stoppen, zodat het verhoor onderbroken werd en ik wat meer tijd kreeg om te overleggen wat ik hun verder zou wijsmaken.

Stel je voor dat ik die fiets gestolen had! Dan was ik hier in de schuur wellicht reeds als dief ontmaskerd en zou mijn zaak niet zo goed verlopen als ze nu, goddank, verliep. "Goddank!" Ja, dát mocht ik wel zeggen.

De H. Geest was mij intussen weeral een vleugeltje komen toesteken.

"Paspoort of iets dergelijks, zo zei ik, moeten jullie mij niet vragen hoor. Dat werd mij door de Duitsers bij mijn aanhouding afgenomen. Om het vluchten minder aantrekkelijk te maken. En bij mijn bevrijding door de Engelsen ben ik de Duitsers natuurlijk niet terug achterna gelopen voor mijn papieren. Dat begrijpen jullie wel." O ja! dat begrepen ze maar al te best.

"Wacht eens even," zei één van hen, "ik zal de chef eens roepen. Die zal u wel een vrijgeleide schrijven. Ge kunt toch niet dwars door België zonder papieren!"

Daar was hij al.

En opnieuw hetzelfde verhaal, maar nu door hen opgedist. Dezelfde chocolade en biscuits, hetzelfde bier en knackebrood. Dezelfde bewondering voor mijn magere persoon en voor mijn dikke heldendaden.

De chef nam zijn schrijfgerief.

"Hoe is uw naam?", vroeg ie.

"Van den Brande."

"Voornaam?"

"François."

"Adres?"

"Steenstraat, 47 Veurne."

Hij nam een stempeldoosje en sloeg de onesthetische stempel van de Witte Brigade

op het formuliertje: het opengesperde bakkes van een Belgische leeuw, klaar om de laatste Vlaming te verslinden.

“Voilà, mijnheer, uw nieuw paspoort! Daarmee kunt ge de ronde van België doen.”

Ik nam nog een koekje en stak nog een sigaret op.

Buiten had het intussen opgehouden met regenen. Er kwam weer beweging op straat.

Ik mocht niet de indruk geven van een opgejaagde te zijn. Maar van de andere kant kon ik hier ook niet blijven zitten. De kans was klein, maar moest er hier per ongeluk een witte uit mijn buurt voorbij komen, dan had ik aan hun appelen gezeten!

Ik stond dus recht, zei dat het nu tijd was om verder te gaan, en stapte naar buiten.

Zij volgden mij. Ik keek eens rond en vroeg: “Waar bevind ik mij nu eigenlijk?”

Ik wist het maar al te best. Meer dan honderd keer was ik hier voorbij gefietst.

“Ziet ge die kerk ginds in de verte? Ja? Dat is de kerk van Schaffen.”

“Schaffen?” zei ik onnozel, alsof ik niet beter wist, “dat ligt tegen Sint Truiden?”

Zij glimlachten. Omdat ik blijkbaar van aardrijkskunde ook geen kaas had gegeten.

“Nee, nee! Dat ligt vlak bij Diest.”

“Diest?” zei ik opgetogen, “Diest... Leuven... Brussel... dan zit ik op de juiste weg?”

“Natuurlijk!” Zo beaamde het één van de vier die zijn fiets reeds had genomen en mij verzocht op het bagagestoeltje plaats te nemen. Hij moest toch naar Diest en “ge ziet er toch geen zwaargewicht uit”, gekscheerde hij.

Ik kreeg nog een pakje sigaretten, enkele repen chocolade voor onderweg en zij wuifden mij kameraadschappelijk na.

In het centrum van Schaffen, op de weg Diest – Beringen, was het zo druk dat mijn chauffeur moest afstappen. Een eindeloze colonne met tanks en vrachtwagens vol soldaten, reed oostwaarts, naar het front aan het Albertkanaal. Honderden mensen stonden hen aan weerszijden van de weg toe te wuiven.

Verzuurde kwezels, die jaren op stal hadden gestaan, braken los, beklommen tanks en auto's en gaven zich over aan ieder geallieerde die een lange broek droeg. Blank of zwart, het was hun om 't even. De liefde is blind.

“Het is hier moeilijk al fietsend vooruit te komen,” zei mijn begeleider. “Kijk,” zo ging hij verder, “als ge hier de tramroute volgt, zijde in minder dan tien minuten in Diest.”

Wij namen noodgedwongen maar hartelijk afscheid en al lopend vervolgde ik mijn weg.

Een kwartiertje later belde ik bij de Kruisheren aan en vroeg naar pater van Merendonck.

Luidruchtig maar vriendelijk, verwelkomde hij mij.

Ik deed hem mijn verhaal - het échte – over mijn vlucht en over wat men thuis had aangericht.

“Die Bolsjevieken! Die Bolsjevieken!”, zei pater van Merendonk, op een toon die afkeer uitstraalde.

Ik sprak hem mijn vrees uit aangaande mijn familie en zei dat ik zonder nieuws van thuis moeilijk verder kon. Ik vroeg hem of hij geen confrater naar de Buiting kon sturen om te vernemen wat er met mijn ouders, mijn broer en mijn zus was gebeurd. Daar zou hij voor zorgen, verzekerde hij mij.

Dan liet hij koffie en brood aanbrengeen.

Ik mocht hier gerust blijven logeren. Maar het was niet zonder risico. Leden van de Weerstand waren namelijk vandaag en gisteren al een paar keer in het klooster binnengevallen, op zoek naar plaatselijke collaborateurs. De “zwarte” burgemeester van Diest o.a. hadden ze nog niet te pakken. Die moest hier naar het schijnt ergens in de stad of in de onmiddellijke omgeving ondergedoken zitten.

De pater dacht even na hoe hij mij verder kon helpen.

“Luister eens hier, jongen,” zei ie. “Ga met mijn groeten naar de pastoor van Molenstede, een uurtje lopen hiervandaan, en kom dan vanavond tegen 7 uur terug naar het klooster. Dan zal ik wel nieuws hebben van bij je thuis. Akkoord?”

Hij klopte mij vaderlijk op de schouders en ik vertrok.

Aan het station van Diest, waar ik voorbij moest, hadden enkele Witte-Brigademannen een jonge mijnwerker te pakken gekregen. Te horen aan de scheldwoorden die zij hem toeschreeuwen, blijktbaar ook een “zwarte”. Hij werd meedogenloos gestampt en afgetuigd.

Machteloos en vol medelijden moest ik laten begaan.

Machteloos? Wacht even!

Ik stak een sigaret op en vroeg kwansuis aan één van de weerstanders, die even uitrustte van het stampen en het slaan, om wat vuur. Hij zag mijn “cocarde” en was blij dat hij een “goede Belg” een dienst kon bewijzen.

“Het schijnt,” zo zei ik tussen twee trekken door, “dat ze de burgemeester van Diest hebben aangehouden in Schaffen. Zo hoorde ik tenminste daarnet op de markt vertellen. Ze zijn hem op het gemeentehuis aan 't ondervragen.”

Zonder mij nog een blik te gunnen, of zelfs dit nieuws maar enigszins te controleren, commandeerde hij zijn medebeulen:

“Komaan mannen! Naar Schaffen! Ze hebben daar de burgemeester van Diest te stekken!”

Er ging een elektrische schok door de bende. Men liet de murw geslagen jonge

proletariër aan zijn lot over en allen, ook de buurtbewoners die hadden staan toekijken, snelden naar Schaffen, naar hun burgemeester, de “grootste Gestapo van het land.”

Terwijl de ongelukkige mijnwerker kreunend recht kroop en zich uit de voeten maakte, vervolgde ik haastig mijn tocht.

Eenmaal voorbij het station ging het tamelijk steil bergop, door een dicht loofbos naar Molenstede. Gelukkig belandde ik in een omgeving waar er weinig kans bestond dat ik door politieke tegenstanders zou worden herkend. En om mijn civieke vaderlandse gevoelens te laten blijken, in overeenstemming dus met de decoratie die ik droeg, floot ik gemaakt-vrolijk, de Brabançonne. Het kostte mij wel wat moeite, na datgene wat ik daareven aan het station had beleefd.

wordt vervolgd